

L'impacte dels Jocs a les seus olímpiques

Richard Cashman

Col·lecció **Lliçons universitàries** | 8

Centre d'Estudis Olímpics
Universitat Autònoma de Barcelona

Aquesta obra ha estat publicada com a part del projecte educatiu del Centre d'Estudis Olímpics (CEO-UAB), *Lliçons universitàries olímpiques*, promogut a través de la Càtedra Internacional d'Olimpisme (CIO-UAB). El projecte té com a objectiu oferir l'accés en línia a textos elaborats per experts internacionals i dirigits a estudiants universitaris i professors que tracten sobre les principals temàtiques relacionades amb els Jocs Olímpics.

Aquesta obra està subjecta a la llicència Reconeixement-No comercial-Sense obres derivades 2.5 Espanya de Creative Commons. Ets lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra, sempre que reconegues l'autor i editor, no sigui utilitzada per a finalitats comercials o generi una obra derivada d'aquesta.

Per citar aquest document, pots usar la referència:

Cashman, Richard (2010): *L'impacte dels Jocs a les seues olímpiques: Lliçó universitària olímpica* [Article en línia]. Barcelona : Centre d'Estudis Olímpics (UAB). Càtedra Internacional d'Olimpisme (CIO-UAB). [Data de consulta: dd/mm/aa]
<http://ceo.uab.cat/pdf/cashman_cat.pdf>

© Del contingut, 2002 Richard Cashman
© De l'edició, 2010 Centre d'Estudis Olímpics (CEO-UAB)

ISBN: 978-84-693-6169-6

Sumari

1. Introducció	1
2. Debats i controvèrsies	2
2.1. La decisió de presentar una candidatura als Jocs. Es tracta d'un “consentiment pressuposat”?	2
2.2. La consulta a la comunitat sobre els impactes dels Jocs	2
2.3. Els impactes positius i els impactes negatius a les seues olímpiques: ponderant la balança	3
2.4. L' ampliació dels beneficis dels Jocs	4
2.5. Els grups de pressió antiolímpics de la comunitat	5
2.6. Un deteriorament dels drets humans?.....	6
2.7. La dimensió dels Jocs i els assumptes del llegat	7
3. L'impacte d'uns Jocs Olímpics en una seu varia durant quatre períodes	7
3.1. El procés de la candidatura	7
3.2. El període de set anys en què s'organitzen els Jocs	9
3.3. La celebració dels Jocs	12
3.4. El període posterior als Jocs	13
4. Conclusions	15
 Bibliografia	 16
Lectures complementàries	16
Llocs web relacionats	17

1. Introducció

Els Jocs Olímpics deixen una gran empremta en una seu olímpica. Aquest impacte ha anat creixent des del 1984, ja que els Jocs han crescut i han augmentat la participació d'atletes i d'esports, i la presència dels mitjans de comunicació i dels patrocinadors. Alhora, les expectatives sobre el resultat dels Jocs també han augmentat. Després que el Comitè Internacional Olímpic (CIO) decidís de convertir el medi ambient en la tercera rama de l'Olimpisme al 1994, s'espera que les ciutats presentin uns Jocs més nets i més verds. Després de l'atac terrorista de l'11 de setembre del 2001 als Estats Units, els costos de seguretat i les pòlisses d'assegurances han augmentat dràsticament.

Celebrar uns Jocs Olímpics suposa una llarga i cara dedicació, si una ciutat vol dur a terme aquest superesdeveniment. L'impacte es pot dividir en quatre períodes diferents:

1. Preparar una candidatura i aconseguir el dret de poder organitzar els Jocs.
2. El període de set anys de preparació per a poder celebrar els Jocs.
3. El breu període de celebració dels Jocs Olímpics que va seguir dels Jocs Paralímpics (16 dies al 2000).
4. El període posterior als Jocs (que és molt més llarg).

També s'han de considerar altres tipus d'impactes:

- Alteracions en el disseny de la ciutat.
- Canvis en l'entorn físic i a les edificacions.
- La representació d'una ciutat, d'un país i de la seva cultura.
- Millores en la xarxa de transports ferroviària, terrestre i aèria.
- Increment dels costos i de les taxes.
- Canvis en el govern i en la presa de decisions públiques.
- Innovacions en la política i en les relacions polítiques.
- Augment en potència del turisme i de l'activitat empresarial.
- La creació de noves instal·lacions esportives que s'usin comunitàriament després dels Jocs.
- La possibilitat de més consultes comunitàries, d'implicacions i de, fins i tot, de protestes.
- La implicació de la comunitat com a voluntaris i portadors de la torxa.

2. Debats i controvèrsies

L'impacte dels Jocs a les seues olímpiques és un tema que genera una controvèrsia i un debat continu. Es plantegen molts punts per aclarir i moltes qüestions que estan relacionades amb l'impacte dels Jocs. A continuació, s'indiquen sis àrees que son de debat continu.

2.1. La decisió de presentar una candidatura als Jocs. Es tracta d'un "consentiment pressuposat"?

Sí bé una candidatura olímpica es presenta en nom de tots els habitants d'una ciutat, a la majoria només se'ls consulta indirectament si volen que la seva ciutat presenti la candidatura pels Jocs Olímpics i què és el que volen aconseguir en el procés. Normalment, una candidatura s'emmarca en termes de beneficis per a la comunitat – la renovació urbanística i la millora dels transports o de les instal·lacions esportives –, i s'afirma que aquests beneficis contrarestaran els possibles costos i càrregues de la comunitat. Normalment, els comitès de les candidatures inclouen les enquestes d'opinió pública com a prova del suport popular per a una candidatura.

Els llibres de les candidatures que produeixen els comitès organitzadors parlen del suport públic als Jocs i rebutgen qualsevol oposició possible. Al *Sydney Bid Book* (Llibre de la candidatura de Sidney) s'afirmava que hi havia un "entusiasme universal" per a la candidatura de Sidney i afegien que "el suport dins de Nova Gal·les del Sud per a la candidatura de Sidney 2000 era del 90% i va continuar creixent" (Sydney Olympics 2000 Bid, 1993:53)

Per a demostrar l'ampli suport que es dona a la comunitat, una altra tàctica dels comitès de candidatures és incorporar personal procedent de grups minoritaris, com ara membres de comunitats indígenes, de comunitats ètniques i de grups d'assistència social, que podrien oposar-se als Jocs Olímpics i fins i tot organitzar moviments de protesta (Booth y Tatz, 1994).

2. 2. La consulta a la comunitat sobre els impactes dels Jocs

És un tema que està relacionat amb el grau de consulta que es fa a la comunitat durant la preparació dels Jocs Olímpics. El seguiment continu de les instal·lacions i d'altres projectes olímpics són pràctiques normals per l'envergadura de la tasca de preparació dels Jocs a curt

termini. Conseqüentment, normalment es produeix una consulta limitada i les queixes locals es justifiquen en nom de la ciutat i de l'interès nacional.

Una característica pròpia de tots els Jocs Olímpics contemporanis és l'existència d'una determinada oposició. Tot i que es va considerar que els Jocs Olímpics de Sidney de 2000 van tenir èxit i que la població de la ciutat els va donar el seu suport, es va produir una certa oposició durant el període de preparació dels Jocs.

La oposició comunitària als Jocs de Sidney es va centrar en la construcció de determinades instal·lacions. L'estadi de voleibol *Bondi Beach Volleyball Stadium* va ser un projecte que va generar polèmica, ja que va tancar una zona important d'una de les platges per fer surf més famoses durant sis mesos. Es temia, doncs, que s'hi causés algun tipus d'impacte mediambiental. El projecte de la piscina Ryde Pool, la instal·lació on es van jugar alguns partits preliminars de waterpolo, va tancar una piscina pública durant dos anys i va convertir una part del parc públic en una instal·lació de lleure privada (Owen, 2001).

Hi van haver queixes del govern local, el tercer nivell del govern d'Austràlia, pel fet que els punts de vista dels municipis locals no s'estudiaven adequadament. *Auburn Council*, un dels municipis més pobres de Sidney, creia que els seus contribuents havien de responsabilitzar-se d'una càrrega injusta per la creació del *Sydney Olympic Park*, el qual estava situat en el seu territori (Owen, 2010). Al fòrum del *Mosman Council*, es va comentar, quant als efectes dels impactes dels Jocs, que "s'han exclòs les autoritats locals del procés de presa de decisions [olímpiques]" i que han rebut molt poca informació sobre alguns temes importants com ara la previsió de fluxos de transport" que són vitals per a la "formulació de plans de transport local" (Cashman y Hughes, 1999a:32).

2.3. Els impactes positius i els impactes negatius a les seues olímpiques: ponderant la balança

Els costos i els beneficis d'uns Jocs Olímpics són assumptes que generaven un debat continu abans, durant i després dels Jocs. És virtualment impossible saber el cost real per a una ciutat que celebra els Jocs, ja que no s'ha acceptat cap manera d'avaluar les despeses. Els pressupostos olímpics s'elaboren amb finalitats polítiques i, per tant, són pressupostos

polèmics que tenen fama de no ser gaire de fiar. Les seues olímpiques acostumen a amagar algunes partides o les desplacen a altres pressupostos, per a presentar la despesa olímpica des de la perspectiva més positiva. Els costos de les infraestructures olímpiques poden aparèixer en els pressupostos de les obres públiques del govern, en lloc de fer-ho en el pressupost olímpic. Suposadament, es tem que la divulgació de tots els costos de la celebració d'uns Jocs Olímpics pugui reduir el grau de suport públic d'aquest esdeveniment.

Sovint, els beneficis que s'han presentat per a la comunitat que són fruit de la celebració d'uns Jocs Olímpics són igualment confusos. Aquests beneficis normalment no es quantifiquen i se n'augmenta el valor. Després d'uns Jocs Olímpics, les anàlisis de la valoració per a comprovar si s'han aconseguit els beneficis proposats són limitades.

Els defensors dels Jocs Olímpics afirmen que aquests beneficis superen en escreix qualsevol impacte negatiu com són les aglomeracions, l'increment dels costos i de les taxes i els canvis a causa de la construcció dels edificis olímpics. A més, existeixen càrregues amagades i imprevistes que podrien aparèixer si es percep que els Jocs no tindran èxit i si es critica la ciutat, o bé si existeixen càrregues inesperades, com per exemple un atac terrorista.

2.4. L' ampliació dels beneficis dels Jocs

S'ha debatut molt sobre quins són els beneficis derivats dels Jocs en una seu olímpica i, per tant, del país amfitrió; i si els costos i les càrregues es comparteixen equitativament. Si bé és clar que els Jocs poden produir uns beneficis tangibles per al govern i les empreses, i, en especial, a la indústria del turisme; els beneficis no tangibles per a la comunitat són menys evidents; excepte el privilegi de participar als Jocs d'una manera o altra. En aquest sentit, depèn molt de si encara es mantenen les promeses que es van fer a la comunitat (unes millors instal·lacions esportives i una infraestructura urbana) en el moment de la candidatura.

Els experts radicals, com ara Lenskyj, afirmen que alguns grups, com per exemple aquells grups amb ingressos baixos o que no tenen una llar, estan en pitjors condicions a causa dels Jocs Olímpics. Afirmen que "els beneficis heretats [dels Jocs] encara corresponen als sectors de la població més privilegiats", mentre que els desfavorits han de suportar una part desproporcionada del pes (Lenskyj, 2002: 131).

2.5. Els grups de pressió antiolímpics de la comunitat

Toronto, que va presentar sense èxit la candidatura pels Jocs Olímpics del 2008, va generar un dels moviments de grups de pressió antiolímpics més importants: *Bread not Circuses* (Pa, no circs). Aquesta coalició de grups ecològics i d'esquerra afirmen que els Jocs afecten negativament als pobres, als que no tenen una llar i al medi ambient. El grup també va manifestar que per pagar els Jocs es treien els diners dels pressupostos per a sanitat, seguretat social i medi ambient, on es necessitaven més els diners. Aquest grup afirma que els diners públics s'haurien de gastar en necessitats (*bread*) en comptes de gastar-los en festivals esportius luxosos (*circuses*). Després de la desfeta de la candidatura per a Toronto, el moviment "Bread, not Circuses" va desplaçar la seva atenció a la candidatura de Vancouver per als Jocs Olímpics d'hivern al 2010.

Gairebé totes les ciutats candidates als Jocs tenen una aliança antiolímpica que fa que s'usi la Internet per a divulgar-ne la crítica olímpica. PISOFF (*People Ingeniously Subverting the Sydney Olympic Farce*, Gent que subverteix enginyosament la farsa olímpica de Sidney) era el lloc web d'un grup de pressió de Sidney. La coalició IOCC (k, l'impacte dels Jocs Olímpics en la coalició comunitària), que es va fundar amb la candidatura Vancouver/Whistler (Canadà) pels Jocs Olímpics d'hivern al 2010, representa un nou tipus de coalició comunitària que es defineix més com una protectora de la comunitat que no pas com un grup antiolímpic. L'IOCC declara que és una "organització independent que es dedica a assegurar que els drets mediambientals, socials, de transport, d'habitatge, econòmics i civils associats als Jocs es tractin des d'una perspectiva comunitària". L'objectiu d'aquesta coalició és assegurar que els assumptes de la comunitat siguin importants i de promocionar, tal com indica el seu lloc web, unes "Olimpíades per a tots" (*Olympics for all*).

Si bé s'ha produït una proliferació de grups antiolímpics comunitaris i de grups protectors, existeixen poques proves empíriques de la base del seu suport. És difícil d'avaluar el seu significat i si parlen en nom d'algú més que no sigui només en nom dels membres de grups extremistes.

2.6. Un deteriorament dels drets humans?

Com que quan es celebren unes Olimpíades entren en joc molts factors (la ciutat i el país han de transmetre una bona imatge), la celebració dels Jocs Olímpics pot provocar un deteriorament dels drets humans dels ciutadans d'aquella ciutat o país. Les demandes per a una millor seguretat també proporcionen la justificació per formar un comitè o un govern que introdueixi les lleis per a restringir les llibertats individuals durant els Jocs i eliminar, així, qualsevol "element negatiu" que pugui captar l'atenció dels mitjans de comunicació internacionals.

Els organitzadors dels Jocs també exigeixen que les seues olímpiques garanteixin la seguretat del públic, dels atletes, dels visitants, dels mitjans de comunicació i dels dignataris. No obstant això, si bé les seues olímpiques volen ser segures, no volen que la seguretat sigui opressiva ni volen tampoc que la ciutat sembli un campament armat. És probable que aquest tipus de deteriorament futur dels drets humans sigui encara més gran a causa de l'atac terrorista al World Trade Centre el dia 11 de setembre del 2001. La seguretat a Salt Lake City era més elevada que abans. És improbable que els ciutadans dels Estats Units es queixin de l'excés de poder de les forces de seguretat o de les restriccions de les seues llibertats. Ho considerarien com el "preu per a la llibertat".

Durant la preparació dels Jocs Olímpics de Sidney, el govern de Nova Gal·les del Sud va introduir una legislació especial que es va dissenyar per a atorgar poders a la policia i a les altres forces de seguretat més enllà dels que ja disposaven. Així i tot, aquesta legislació es va definir com a "temporal". En virtut d'aquesta legislació, la policia tenia el poder per qüestionar i escorcollar els ciutadans al districte empresarial de la ciutat. A l'*Australian Secret Service*, ASIO, (el servei secret australià), també se'ls va ampliar els poders per a vigilar; per exemple, tenien el poder per a escoltar una conversa telefònica. Els assumptes relacionats amb els Jocs Olímpics es van excloure de la Llei de llibertat d'informació (*The Freedom of Information Act*).

Existeix el perill que aquest deteriorament de les llibertats civils durant els Jocs Olímpics es pugui estendre i sigui l'excusa perquè les mesures "temporals" romanguin a llarg termini.

2.7. La dimensió dels Jocs i els assumptes del Llegat

Des del 1980 fins al 2000, es va produir una expansió sense precedents de l'envergadura dels Jocs: es van afegir set esports nous i 80 esdeveniments. Moltes persones, incloent el president del CIO, el doctor Jacques Rogge, creia que els Jocs Olímpics s'havien convertit en un esdeveniment massa gran i, per aquest motiu, va imposar una càrrega massa pesada sobre les seues olímpiques. Conseqüentment, només les ciutats més riques van poder fer front la celebració dels Jocs Olímpics.

En un esforç per a contrarestar el “gegantisme”, el CIO va decretar que no s'afegirien més esports nous als Jocs Olímpics d'Atenes i així, van limitar de manera efectiva la dimensió del programa. Al Simposi sobre el Llegat dels Jocs al novembre del 2002, el doctor Rogge es va manifestar en contra dels projectes olímpics “luxosos” que podien convertir-se en quelcom ocios i car de mantenir després dels Jocs, i preferia uns desenvolupaments que fossin sostenibles després de les Olimpíades i que tinguessin un ús posterior.

Durant el 2001, el doctor Rogge va qüestionar per què Sidney havia construït un estadi olímpic per a 110.000 persones, si després dels Jocs se'n va reduir la capacitat a 80.000 persones. Va suggerir que es tractava d'una despesa innecessària.

3. L'impacte d'uns Jocs Olímpics en una seu varia durant quatre períodes

3.1 El procés de la candidatura

Per a guanyar la candidatura i celebrar uns Jocs Olímpics, una ciutat ha de desenvolupar un pla que sigui atractiu tant pel CIO com per la seu i pels principals grups d'interès de la seu olímpica. Si no existeix un fort suport general a la candidatura olímpica (el suport dels dos partits polítics principals i l'absència de grups de pressió actius contra els Jocs) la candidatura està destinada a fracassar.

Per a guanyar el certamen de candidatures envers les altres ciutats, un pla de candidatura destacarà si promet que l'impacte dels Jocs Olímpics no serà nociu per a la ciutat i pel país en qüestió, i que els Jocs es poden afrontar en termes financers, socials i culturals. Els llibres de candidatura mostren com la seu olímpica aconseguirà beneficis i evitarà una càrrega excessiva pels ciutadans. Així, una candidatura olímpica ha d'incloure les promeses per a millorar la qualitat de vida de la seu olímpica, com per exemple, millorar el medi ambient, els sistema de transports i l'aeroport i altres assumptes que requereixen que s'inverteixi un alt pressupost.

Les promeses de la candidatura dels Jocs Olímpics de Sidney del 2000 es van basar en alguns compromisos per a la comunitat amfitriona. Una de les principals promeses va ser que s'arreglarien les 760 hectàrees de sòl degradat de *Homebush Bay*, perquè es convertissin en un emplaçament de modernes instal·lacions esportives en una àrea de Sidney, on eren molt necessàries. També es va prometre que es milloraria el transport incloent la construcció d'un circuit ferroviari fins al *Sydney Olympic Park*, que reduiria el volum de trànsit que generarien els Jocs Olímpics i s'animaria a la població a què viatgés en transport públic.

Un altre aspecte que és important del període de la candidatura és que una ciutat ha d'assegurar que el diners que es gasten en la candidatura no es gasten si la candidatura no té èxit: per cada seu que s'escull, n'hi ha unes dotze que es rebutgen, tot i que una candidatura que es rebutja pot ser que l'escullin més endavant.

La motivació per a presentar una candidatura sorgeix del govern i de les empreses que veuen els Jocs com una manera de realçar l'estatus global d'una ciutat (i del país) per a impulsar oportunitats empresarials, el turisme i aconseguir un promoció de la ciutat. James Weirick va afirmar que "l'experiència olímpica de Sidney està relacionada amb l'esport i el Moviment Olímpic". Va afegir, a més, que "l'impuls principal que hi ha darrere dels Jocs és promocionar Sidney com una ciutat global" (Cashman y Hughes, 1999:70).

És important que la ciutat que és candidata aconsegueixi el suport de moltes comunitats i grups d'interès dins de la ciutat. L'experiència de Berlín, Innsbruck, Estocolm i possiblement de Toronto mostren que l'existència de grups de protesta olímpics ben organitzats i les proves de desunió van en detriment de les possibilitats de què la candidatura s'esculli.

3.2. El període de set anys en què s'organitzen els Jocs

És un període difícil de gestionar pels organitzadors olímpics, ja que l'eufòria de guanyar una candidatura, aviat es dissipa a mesura que la ciutat s'enfronta als diferents problemes que s'han de resoldre a curt termini.

Alguns dels problemes que es produeixen durant la preparació dels Jocs inclouen:

a) L'augment de les expectatives

Guanyar una candidatura és com guanyar les eleccions per a governar una ciutat o un país. Durant les eleccions es fan moltes promeses que no sempre es poden realitzar. Les ciutats olímpiques, com els governs, no poden executar tot el que han promès o no poden afrontar-ho econòmicament. Durant el procés, moltes persones o grups es van decebre, perquè algunes de les promeses més importants no es van complir. Altres, que havien aspirat a aconseguir un contracte en els Jocs o a obtenir un càrrec laboral important a l'organigrama dels Jocs també es van desil·lusionar.

b) L'activitat política

L'activitat política a la ciutat candidata és intensa, ja que els interessos són alts, s'han de guanyar molts contractes i s'han de realçar les reputacions. L'activitat política també és complexa, perquè s'estableixen moltes relacions a escala local, nacional i internacional on s'hi involucren el govern, el Moviment Olímpic, les empreses, els mitjans de comunicació i els patrocinadors. Sens dubte, el panorama polític d'una ciutat candidata es transforma durant una dècada.

Sovint, l'activitat política en una ciutat olímpica és forta i volàtil. L'experiència de Sidney des del 1993 no va ser atípica: es van produir un seguit de resignacions i de canvis entre els membres del comitè organitzador durant els anys següents. Aquest fet va succeir, a causa de les relacions tenses entre el Comitè Organitzador dels Jocs Olímpics de Sidney (SOCOG) (i altres organitzacions relacionades amb els Jocs: el Comité Olímpic Australià, l'Autoritat de Coordinació Olímpica i el Govern de Nova Gal·les del Sud. La resposta de Sidney per afrontar-ne els problemes polítics va ser atorgar el poder a una sola persona, Michael Knight, que es va convertir en Ministre dels Jocs Olímpics (Ministre del govern de Nova

Gal·les del Sud) i president del SOCOG al 1996. Les disputes públiques i fins i tot les discussions pujades de to sobre els guanys de la política olímpica provoquen un efecte negatiu en l'opinió que té la comunitat sobre els organitzadors dels Jocs.

c) El medi ambient

Les promeses ecològiques de Sidney durant el període de la candidatura – els “Jocs verds” – eren més ambiciosos que les de qualsevol Olimpíada anterior: incloïen la conservació de l'energia i de l'aigua, l'estalvi i la reducció al màxim del consum d'aigua, el reciclatge d'aigua, el transport, la millora de l'aire, l'aigua i la qualitat del sòl i la protecció d'entorns físics. Si bé l'ideal dels “Jocs verds” era atractiu, va demostrar que era difícil que es complís a causa del cost i del breu període de temps per posar-lo en pràctica, segons alguns grups ecologistes com, per exemple, Greenpeace Austràlia i *Green Games Watch 2000*, un grup protector que va crear el govern de l'estat per a supervisar els resultats de les iniciatives ecològiques. Hi ha hagut un debat continu sobre l'efectivitat de les solucions de *Homebush Bay*, és a dir, si els residus tòxics s'hi tractaven adequadament.

d) La ciutat olímpica com un indret en construcció: inconvenients i interrupcions

Normalment, els ciutadans d'una seu olímpica estan ben preparats per afrontar els canvis de la ciutat durant els Jocs Olímpics. Els que no volen participar en les celebracions de la ciutat, opten per marxar durant els Jocs.

La població d'una seu olímpica està menys preparada als continus canvis que es produeixen a l'entorn de la construcció durant els set anys previs als Jocs. La construcció de les instal·lacions olímpiques, els canvis importants en la infraestructura de transports urbana i els grans projectes de renovació urbanística produeixen molts inconvenients inesperats a les persones que viuen en una ciutat olímpica.

e) Els temes i els costos ocults

En molts casos, la construcció d'instal·lacions olímpiques pot privar als ciutadans d'una comunitat local d'accés a les instal·lacions públiques durant mesos sencers. La creació de l'estadi de voleibol *Beach Volleyball Stadium* per a 10.000 persones a Bondi Beach va provocar el tancament parcial de la platja, i el Bondi Pavilion, que s'utilitzava per

esdeveniments locals i culturals, va estar tancat durant sis mesos des del maig fins a l'octubre de l'any 2000. La notícia de què aquest esport tindria lloc a una de les platges més famoses i populars de Sidney va originar protestes locals pel fet que els recursos de la comunitat es perdrien a gran escala a causa d'un superesdeveniment temporal. El punt de vista de l'Autoritat de Coordinació Olímpica era que l'autoritat local havia d'assumir els costos "per l'honor de ser australià, com a part dels Jocs Olímpics" (Owen, 2001:27).

f) Les inesperades crisis externes

Encara que una ciutat organitzi bé els Jocs Olímpics, alguns problemes externs poden afectar seriosament les preparacions, fet que dificulta l'organització dels Jocs i disminueix el suport del públic potencial i el gaudiment dels Jocs. Des de finals del 1998 fins al 1999, les preparacions de Sidney es van veure afectades pels escàndols que es van relacionar amb les polèmiques dels Jocs d'hivern de Salt Lake City i amb les del CIO. Els atacs terroristes de l'11 de setembre del 2001 a Estats Units van canviar radicalment el context i van afegir costos als Jocs Olímpics d'hivern de Salt Lake City 2002.

g) La publicitat negativa

Durant els set anys de preparació, els mitjans de comunicació internacionals escodrinyen una ciutat olímpica, ja que sovint publiquen reportatges negatius sobre els problemes que pot tenir una ciutat que celebra els Jocs i sobre els problemes socials i polítics més generals que poden afectar a la societat.

h) L'afrontament dels problemes

Així, doncs, a causa dels problemes que s'han esmentat anteriorment, un comitè organitzador ha de ser el més obert i transparent possible. La gestió dels mitjans de comunicació, incloent el control dels perills, també és important. Per exemple, sovint el SOCOG rebia crítiques per part dels mitjans i de la comunitat, ja que es considerava que l'organització era excessivament despòtica i reservada en assumptes que estaven relacionats amb els Jocs.

Tot i que finalment el SOCOG va oferir el que el president Samaranch va descriure un dia com "els millors [Jocs] de la història", molts ciutadans dubtaven de què s'aconguís un

resultat positiu sis mesos abans dels Jocs. Les crisis olímpiques es van convertir en el tema favorit dels mitjans de comunicació, ja que els va permetre de divulgar reportatges que malmetessin la imatge dels jocs. El desengany en la venda d'entrades del 1999 va ser una de les moltes polèmiques negatives: es va descobrir que només una part de les entrades dels esdeveniments especials es vendrien al públic. Abans d'això, es va produir un rancor similar per la polèmica de les bandes de música: es va saber que la majoria dels membres que van actuar a la cerimònia d'obertura se'ls havia contractat a l'estranger. La successió d'escàndols i polèmiques a Sidney és quelcom típic en l'experiència de les ciutats olímpiques.

- i) Els reportatges sobre el relleu la torxa i els voluntaris, en canvi, eren “bones notícies” que constituïen no només una manera d'involucrar el públic i atorgar-li una determinada apropiació dels Jocs, sinó també una manera de contrarestar els reportatges negatius que apareixen en els mitjans de comunicació. El relleu de la torxa condueix les Olimpíades a moltes comunitats de la seu i de la nació i els comitès de la comunitat seleccionen molts portadors de la torxa (Cahill, 1999).
- j) Els problemes del SOCOG es van representar en una intel·ligent comèdia televisiva que va durar bastant: *The Games* (Els Jocs), una sèrie que satiritzava el comitè organitzador i el mostrava maldestre i ineficient. Aquest programa va demostrar com els australians s'apropriaven dels Jocs a través de l'humor per riure's dels que es prenen massa seriosament els Jocs. Va ser una bona manera d'incorporar els Jocs a la cultura popular australiana i va ser una altra manera amb la qual els membres de la comunitat amfitriona van tenir accés als Jocs.

3.3. La celebració dels Jocs

Si bé la celebració dels Jocs és el moment on es produeix l'impacte més gran en una ciutat, és un període en el qual els ciutadans senten menys el pes relacionat amb els Jocs. En primer lloc, els que decideixen quedar-se a la ciutat estan ben preparats i ja saben què succeirà i com poden desplaçar-se fins als Jocs. Els altres, en canvi, tenen la possibilitat de desplaçar-se a una altra ciutat o a l'estranger.

Existeixen moltes oportunitats durant els Jocs Olímpics per la gent de la seu olímpica que vulgui participar en els Jocs: com a espectadors pagant o sense pagar (contemplant la marató, el triatló o el ciclisme pels carrers de la ciutat) o com a voluntaris o com a treballadors remunerats que allotgen els visitants als Jocs. Alhora, també hi ha llocs on es pot aplegar molta gent per veure els Jocs en directe en pantalles gegants.

Si els Jocs tenen èxit, la població de la seu olímpica pot gaudir de l'alegria i de la glòria de l'esdeveniment. Als Jocs de Sidney del 2000, hi va haver un ambient festiu durant les dues setmanes dels Jocs. No obstant això, si hi ha problemes de transport, de seguretat o de divulgació de la informació; aquest humor positiu pot desaparèixer ràpidament.

3.4. El període posterior als Jocs

Es presta una atenció poc adequada a l'hora de planejar el període posterior als Jocs i a l'herència que deixen els Jocs Olímpics. Les ciutats que presenten la candidatura es centren tant en guanyar-la, en planificar els Jocs, en celebrar-los i en què siguin tot un èxit, que després descuren el període posterior als Jocs.

Primer de tot, és necessari planificar el període immediatament posterior als Jocs, quan molts dels membres de la comunitat amfitriona senten un gran sentiment de pèrdua, que pot arribar a desembocar en una depressió. Celebrar els Jocs Olímpics i els Jocs Paralímpics i l'aniversari dels esdeveniments són les maneres adequades per a tractar aquests sentiments. Sidney va celebrar el festival *Ingnite* al setembre del 2001 per a commemorar el primer aniversari dels Jocs. El dia 15 de setembre del 2001, el pebeter, que s'havia col·locat en un altre lloc, es va tornar a il·luminar i es van mantenir les flames durant les tres setmanes que va durar el festival.

També és important decidir què s'hauria de fer amb les infraestructures de les Olimpíades, sobretot amb les noves instal·lacions que s'han creat pels Jocs. S'ha de prestar més atenció per a veure si hi pot haver algun tipus de retorn de la inversió i un benefici comunitari dels precintes olímpics i de les instal·lacions. Si aquestes instal·lacions no tenen un ús important després dels Jocs, poden convertir-se en quelcom ocios i car de mantenir i, per tant, en una càrrega pels contribuents.

Alhora, també s'ha de plantejar la qüestió pràctica de decidir si s'ha de mantenir l'estat de les instal·lacions olímpiques després dels Jocs i, si és així, com es poden explotar perquè siguin rendibles. El *Sydney's Aquatic Centre* (Centre aquàtic de Sidney) és un bon exemple de complex esportiu que té una doble finalitat, ja que inclou les millors instal·lacions per als esports d'elit, així com les "instal·lacions d'esport per a tothom", que inclouen zones, perquè els nens juguin. El futur de l'estadi principal, en canvi, és molt més complicat. Existeix el cost inicial de la reconfiguració de l'estadi per reduir-ne la capacitat de 120.000 persones a 80.000. Alhora, existeix la problemàtica de trobar suficients arrendataris que rendibilitzin l'estadi (Searle, 2002).

També és necessari dur a terme una bona gestió i inversió del llegat dels Jocs Olímpics. Com que una ciutat ha invertit significativament en una promoció global en nom de la seva comunitat, és important collir els beneficis del turisme, de les empreses i els beneficis d'altres tipus. Aquest pas només es pot dur a terme amb un pla ben desenvolupat basat en investigacions que permetin a la ciutat obtenir uns beneficis continus i reduir les possibles càrregues constants.

Un altre dels aspectes que està relacionat amb el període posterior als Jocs és la propietat intel·lectual dels Jocs. Què succeeix amb el coneixement que s'ha adquirit amb la celebració de l'esdeveniment més important de la humanitat en temps de pau? Els arxius dels Jocs són una valuosa font d'informació per a la població d'una ciutat i d'una nació i és necessari que s'arxivin i s'organitzin, perquè es converteixin en un actiu valuós per a la comunitat amfitriona dels Jocs. Alhora, ha de convertir-se en una de les exportacions més importants que sigui capaç d'aportar un capital valuós a través de la seva venda. A més, també és una part molt valuosa de la història d'una ciutat i d'un país.

Cultivar la memòria d'uns Jocs Olímpics és una altra manera amb la qual pot beneficiar-se la comunitat d'una seu. La creació d'un museu olímpic, per exemple, assegurarà la memòria dels Jocs i proporcionarà un punt de trobada de l'herència esportiva, intel·lectual i organitzativa de l'esdeveniment. Indicar els Jocs en noms de carrers o en plaques commemoratives són altres exemples d'iniciatives valuoses. A més, es va traslladar el pebeter olímpic de Sidney a un parc

proper, perquè es convertís en una escultura pública amb una cascada d'aigua al costat. En aquesta escultura pública es van incloure els noms de tots els esportistes que van guanyar medalles als Jocs Olímpics i al Paralímpics de Sidney 2000.

4. Conclusions

Avui dia, és té més consciència de què uns Jocs Olímpics poden provocar impactes positius i negatius a les seues olímpiques i al seu entorn. Cada cop es creu més, que uns Jocs Olímpics poden millorar una seu olímpica i el seu entorn, més que no pas empitjorar-la. Alguns experts, com ara Bruce Kidd, afirmen que cada ciutat que presenta una candidatura hauria de “realitzar una valoració de l'impacte social i una consulta pública abans de presentar-ne la candidatura” (Kidd, 1992:76–7).

Bibliografia

Booth, Douglas; Colin Tatz (1994): "Swimming with the big boys", *Sporting traditions*, vol. 11, no. 1, Nov., p. 3-23.

Cahill, Janet (1999): *Running towards Sydney 2000: the Olympic flame & torch*. Sydney : Walla Walla Press.

Cashman, Richard; Anthony Hughes (1998): *The Green Games: a golden opportunity*. Sydney : Centre for Olympic Studies, UNSW.

Cashman, Richard; Anthony Hughes (1999): *Staging the Olympics: the event and its impact*. Sydney : UNSW Press.

Cashman, Richard; Anthony Hughes (1999a), *Mosman Council: Forum on the Impacts of the Olympics: 24 October 1997*. Sydney : Centre for Olympic Studies, UNSW.

Kidd, Bruce (1992): "The Toronto Olympic Movement: towards a social contract for the Olympic Games", in Robert Barney [et al.] (eds.): *Proceedings: First International Symposium for Olympic Research*. Ontario : University of Western Ontario, p. 67–77.

Lenskyj, Helen Jefferson (2002): *The best Olympics ever? social impacts of Sydney 2000*. Albany : SUNY Press.

Owen, Kristy Ann (2001): *The local impacts of the Sydney 2000 Olympic Games: processes and politics of venue preparation*. Sydney : Centre for Olympic Studies, UNSW.

Searle, Glen (2002): "Uncertain legacy: Sydney's Olympic stadiums", *European planning studies*, vol. 10, no. 7, p. 845–60.

Sydney Olympics 2000 Bid (1993): *Sydney 2000 share the spirit*. Sydney : Sydney Olympics 2000 Bids, vol. 3.

Lectures complementàries

Cashman, Genevieve; Richard Cashman (eds.) (2000): *Red, black and gold: Sydney aboriginal people and the Olympic Games*. Sydney : Centre for Olympic Studies, UNSW.

IOC (1999): *Olympic Movement's Agenda 21*. Lausanne : International Olympic Committee, Sport and Environment Commission. http://multimedia.olympic.org/pdf/en_report_300.pdf

Moragas, Miquel de; Christopher Kennett and Nuria Puig (eds.) (2003): *The Legacy of the Olympic Games 1984-2002: International Symposium, Lausanne, 14th, 15th and 16th November 2002*. Lausanne : International Olympic Committee.

Moragas, Miquel de; Miquel Botella (eds.) (1995): *The keys to success: the social, sporting, economic and communications impact of Barcelona'92*. Barcelona : Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport.

Searle, Glen, (2003): "The urban legacy of Sydney's Olympic Games", in Moragas, Miquel de; Christopher Kennett and Nuria Puig (eds.): *The Legacy of the Olympic Games 1984-2002: International Symposium*, Lausanne, 14th, 15th and 16th November 2002. Lausanne : International Olympic Committee, p. 118-126

Lenskyj, Helen Jefferson (1992): "More than Games: community involvement in the Toronto bid for the 1996 Summer Olympics", in Robert Barney [et al.] (eds.): *Proceedings: First International Symposium for Olympic Research*. Ontario : University of Western Ontario, p. 78-87.

Lenskyj, Helen Jefferson (2000): *Inside the Olympic industry: power, politics and activism*. Albany : State University of New York.

Llocs web relacionats

Bread not circuses

<http://www.breadnotcircuses.org/>

IOCC (Impact of the Olympics on Community Coalition)

<http://www.olympicsforall.ca/>

PISSOFF (People Ingeniously Subverting the Sydney Olympic Farce)

<http://www.cat.org.au/pissoff/>

Green Games Watch 2000

<http://www.nccnsw.org.au/member/ggw/about/>

Gamesinfo.com

<http://www.gamesinfo.com.au/>

Sydney Olympic Park

<http://www.sydneyolympicpark.nsw.gov.au/>

L'impacte dels Jocs a les seus olímpiques

L'impacte d'uns Jocs Olímpics en una seu és un tema de debat constant, i fins i tot de controvèrsia. Celebrar uns Jocs Olímpics suposa un compromís llarg i costós per a una ciutat que desitja organitzar aquest festival esportiu de primera categoria. L'impacte es prolonga durant quatre períodes diferents: la designació del dret a organitzar els Jocs, el període de preparació de set anys, la celebració dels Jocs pròpiament dita i el període posterior als Jocs. A cada un dels períodes la ciutat s'enfronta a uns reptes particulars.

Hi ha gran diversitat de punts de vista sobre l'impacte d'uns Jocs Olímpics a les seus. Alguns consideren que els Jocs són una inversió que val la pena per al futur global de la ciutat mentre que altres consideren que un compromís d'aquest tipus és problemàtic perquè els Jocs s'han convertit en un esdeveniment massa gran i costós. Així mateix, es debat molt sobre els beneficis front a les càrregues de la celebració d'uns Jocs Olímpics. Alguns, com la investigadora crítica Helen Lenskyj, defensen que els beneficis i les càrregues es reparteixen per igual. També s'ha discutit molt sobre si es consulta de manera adequada a la comunitat amfitriona abans de presentar la candidatura i si la celebració dels Jocs comporta una erosió dels drets humans a la seu.

Richard Cashman
University of New South Wales, Austràlia

Centre d'Estudis Olímpics
Universitat Autònoma de Barcelona

Edifici N. 1a. planta
08193 Bellaterra (Barcelona)
Espanya

Phone +34 93 581 1992
Fax +34 93 581 2139

<http://ceo.uab.cat>
ceoie@uab.cat

